

Alles gaat zoals het gaan moet

Door: Anke Pronk-Waterlander

Vroeger werden er in mijn ouderlijk huis en later ook in mijn eigen huis vaak gesprekken gevoerd over "de toestand in de wereld" en de vraag of God "dingen toelaat" of dat alles gewoon "oorzaak en gevolg" is. Daarbij gingen we er vanuit dat God de mens een vrije wil had gegeven, zodat die mens verantwoordelijk werd voor zijn eigen levenslot en dat van anderen. In gedachten zie ik dan God, na het scheppingswerk, het mensenstof van Zijn handen schudden en hoor ik Hem tegen Zijn engelen zeggen: "Ziezo, dat was dat en nu gaan we de komende eeuwen eens kijken wat ze daar beneden gaan doen en hoe het afloopt."

Mensen denken, volgens mij, dat ze een vrije wil hebben omdat het VOELT alsof ze zelf bewust keuzes maken in het leven. Behalve dat de Schrift dit niet leert, heeft ook de moderne neuro-wetenschap, door hersenonderzoek, inmiddels ontdekt dat onze zogenaamde vrije wil vermoedelijk helemaal niet bestaat.

Dit kwam ik op internet tegen:

"Zo'n acht tot tien seconden voordat je je realiseert dat je het besluit neemt een knopje in te drukken, is je brein al bezig die actie te plannen. Geheel op eigen houtje regelen je hersenen de voorbereiding voor de beweging. Niks vrije wil dus: je bewustzijn krijgt alleen een memo achteraf, nét voordat je de knop raakt. Dat ontdekten hersenwetenschapper John-Dylan Haynes en zijn collega's toen ze veertien vrijwilligers in een hersenscanner legden.

Of mensen een vrije wil hebben of "slaaf zijn van hun hersenactiviteit" heeft vergaande gevolgen. Zo is het in de rechtspraak een voorwaarde dat de verdachte uit vrije wil een misdrijf heeft gepleegd. Ontbreekt die vrije wil – omdat iemand gedwongen werd tot een actie of geestelijk niet in orde was – dan is de verdachte niet schuldig en kan hij dus niet gestraft worden. Als geen enkel mens echt uit vrije wil handelt, zijn we dan nog wel verantwoordelijk voor onze daden?"

<http://www.kennislink.nl/publicaties/vrije-wil-bestaat-niet-echt>

Dit kwam ik in de Schrift tegen:

"Want het is God, Die in u werkt zowel het willen als het werken, naar Zijn welbehagen."

- Filippienzen 2:13, Herziene Statenvertaling

"Alles hangt dus af van God en Zijn barmhartigheid, niet van de wil of de inspanning van de mens." - Romeinen 9:16, NBV-vertaling

In zijn boek "Het Slimme Onbewuste" concludeert psycholoog Ab Dijksterhuis dat ons onbewuste ons gedrag stuurt en ons leven regelt: "Ons bewustzijn wordt alleen maar op de hoogte gehouden van wat er zoal gaande is; echt invloed heeft het niet. Met 200.000 keer meer capaciteit dan ons bewustzijn, bepalen onbewuste processen in ons brein ons gedrag, denken en gevoel."

Wat Dijksterhuis het slimme onbewuste noemt, dat noem ik God.

"Want uit Hem en door Hem en tot Hem zijn alle dingen." - Romeinen 11:36, NBG-vertaling

"Want in Hem leven wij, bewegen wij ons en bestaan wij." - Handelingen 17:28, Herziene Statenvertaling

Waar komt die gedachte van een vrije wil - buiten ons gevoel - nog meer vandaan? Ik denk dat religies hierin een voorname rol spelen. Het Christendom en de Islam leren dat het eerste mensenpaar, Adam en Eva, in het paradijs ongehoorzaam was aan Gods gebod om niet te eten van de verboden boom, maar dat zij er bewust voor kozen om dat wel te doen, uit eigen vrije wil dus. Goed, we weten dat Satan Eva verleidde, maar zij had er voor kunnen kiezen om hem te weerstaan, toch? En Adam had er weer voor kunnen kiezen om Eva te negeren. Ongehoorzaam? Paradijs kwijt? Eigen schuld, dikke bult.

Zo is het mij geleerd en ik heb er jarenlang moeite mee gehad, maar dat van die vrije wil heb ik wel heel lang geloofd. Zonder er logisch over na te denken en het zelf te bestuderen, besepte ik achteraf. Want de Schrift leert toch duidelijk dat God almachtig en alwetend is?

"Ik ben God, en er is er geen als Ik, Die vanaf het begin verkondigt wat het einde zal zijn, van oudsher de dingen die nog niet plaatsgevonden hebben; Die zegt: Mijn raadsbesluit houdt stand en Ik zal al Mijn welbehagen doen." - Jesaja 46:9,10, Herziene Statenvertaling

"Ik formeer het licht, en schep de duisternis; Ik maak den vrede en schep het kwaad, Ik, de HEERE, doe al deze dingen." - Jesaja 45:7, Statenvertaling-Jongbloeditie

"Uit één mens heeft Hij de hele mensheid gemaakt, die Hij over de hele aarde heeft verspreid; voor elk volk heeft Hij een tijdperk vastgesteld en Hij heeft de grenzen van hun woongebied bepaald." - Handelingen 17:26, NBV-vertaling

"Want de schepping is aan de zinloosheid ONDERWORPEN, NIET VRIJWILLIG, maar door Hem die haar daaraan onderworpen heeft." - Romeinen 8:20, Herziene Statenvertaling

"Die vanaf het begin verkondigt wat het einde zal zijn..." Als wij een vrije wil hebben dan kan God toch nooit weten hoe iets afloopt? Wie liegt hier nu? Jesaja of de Kerk? Ik geloof er niets van dat God ons een vrije wil heeft gegeven. God is wel goed, maar niet gek, om het maar eens op z'n puur Hollands te zeggen. Hij heeft ieder van ons een *eigen* wil gegeven, maar geen vrije wil. En HIJ stuurt onze wil waarheen HIJ wil.

Letterlijk vertaald vanuit het Grieks staat er in Efeziërs 3:11 dat God een *Plan van Eeuwen (aionen*)* heeft gemaakt. In de gangbare Nederlandse Bijbelvertalingen hebben ze daarvan gemaakt "**eeuwenoude plan**" of "**eeuwige voornemen.**" Maar dat staat er dus niet in de oorspronkelijke tekst.

* [Het Griekse woord *aion* betekent *een lang tijdperk met een begin en een einde*, waarin een bepaald wereldsysteem (of wereldorde) van toepassing is en werkt. De Bijbelvertalers vertalen *aion* ten onrechte met *eeuwig(heid)* of *wereld*, maar soms ook met *eeuw*, wat een betere vertaling is. Het "eeuwige leven" in de Bijbel heeft nooit de betekenis van eendeloos leven, maar altijd van het leven gedurende de *aion*, d.w.z. het bijzondere leven tijdens de komende tijdperken/eeuwen waarin Christus de wereld zal regeren en de wereld zal weten wie Hij is. In de Hebreeuwse grondtekst van het Oude Testament staat voor eeuwig(heid) het woord *olam*, dat dezelfde betekenis heeft als *aion*.]

God heeft dus een plan gemaakt voordat Hij met Zijn scheppingswerk begon en alles verloopt nu nog steeds volgens datzelfde plan. Er is nooit iets tussen gekomen, er is nooit iets misgegaan of uit de hand gelopen, ook niet in het paradijs. Het plan is bedoeld om de Schepper aan Zijn schepping te openbaren. God creëert steeds nieuwe omstandigheden waarin Hij kan laten zien Wie Hij is en wat Hij allemaal kan. Zonde en kwaad spelen een belangrijke (tijdelijke) rol in Gods plan.

Ik weet dat de Kerk leert dat het kwaad ooit Gods volmaakte schepping is binnengedrongen en dat zonde niet Gods bedoeling was, maar als dát waar is, dan is God dus niet almachtig!! Laten we dit HEEL GOED tot ons door laten dringen. Het kwaad kan gewoon niet Gods schepping binnengedrongen zijn, want buiten God is er helemaal niets. Hij is de Bron van alles wat bestaat (zie eerder geciteerde verzen uit Romeinen 11:36; Handelingen 17:28). Bovendien houdt almacht in dat alles wat gepland is altijd met succes afgerond wordt.

Dus God bedenkt Zelf al dat leed en al die ellende en al die oorlogen? En wij zijn gewoon een stelletje robotten, die niks in te brengen hebben? Ik geloof dat wereldleiders (politiek en religieus) aansturen op oorlog en ellende, maar dat God (door boze geesten) het hart (de wil) van wereldleiders bestuurt om oorlog te willen gaan voeren.

"Het hart van de koning is in de hand des HEREN als waterbeken, Hij leidt het overal heen, waar het Hem behaagt." - Spreuken 21:1, NBG-vertaling.
Zie ook Exodus 14:8; Deuteronomium 2:30; Ezra 6:22 en 7:27.

"Maar Ik zal zijn [Farao] hart verharden, zodat hij het volk niet zal laten gaan." - Exodus 4:21, NBG-vertaling.

"Toen zeiden Sauls dienaren tegen hem: Zie toch, een boze geest van God jaagt u angst aan. En telkens wanneer de boze geest van God over Saul kwam, gebeurde het dat David de harp nam en erop tokkelde. Voor Saul was dat dan een verademing: het ging beter met hem en de boze geest week van hem." - 1Samuël 16: 15, 23, Herziene Statenvertaling.

En wat God met koningen en wereldleiders kan doen, dat kan Hij ook met gewone stervelingen doen.

"Hij [God] veranderde hun [Egyptenaren] hart: ze gingen Zijn volk haten en spanden samen tegen Zijn dienaren." - Psalm 105:25, NBV-vertaling

"Hij ontfermt Zich dus over wie Hij wil en Hij verhardt wie Hij wil." - Romeinen 9:18, NBG-vertaling

Maar... er is meer. Zoals ik net al aangaf, leert de Schrift dat God een plan van eeuwen (tijdperken/*aionen*) heeft gemaakt. Een stappenplan zou je het misschien kunnen noemen, een plan dat zich binnen die eeuwen in verschillende fases ontvouwt. Elke fase gaat gepaard met zijn eigen regels, zegeningen of oordelen. Letterlijk vertaald vanuit het Grieks (*oikonomia*) worden dit *huishoudingen* genoemd. Ons woord *economie* stamt er vanaf.

De fase of huishouding waarin wij nu leven wordt in evangelische kringen *genadetijd* genoemd. Hiermee wordt bedoeld dat God in deze tijd niet openlijk ingrijpt in het wereldgebeuren. Gods handelen met de mens speelt zich nu in de verborgenheid af. Geen zichtbaar ingrijpen op het grote wereldtoneel, wel persoonlijke bemoeienis in een mensenleven, wat meestal niet als zodanig wordt herkend.

Ik geloof ook dat het Gods bedoeling is dat de grote massa denkt dat er zoiets als een vrije wil bestaat. Waarom geloof ik dat? Omdat dit nu eenmaal de algemene opvatting is en alles wat we om ons heen zien, gebeurt volgens Gods plan.

Moeten we dan nu vaststellen dat mensen eigenlijk niet verantwoordelijk zijn voor hun daden en dat God overal verantwoordelijk voor is? Verantwoordelijkheid komt op de proppen als er iets mis gegaan is. Dan moet er iemand de schuld hebben. Dan vragen we: "Wie is hier verantwoordelijk voor?" Ook als iemand zegt: "Ik neem de volledige verantwoordelijkheid op me," is dat meestal in een situatie waarvan de goede afloop twijfelachtig is.

Omdat er bij God helemaal nooit iets misgaat, kunnen we Hem dus niet "de schuld geven" van alle leed en ellende. Het is niet Zijn schuld of verantwoordelijkheid. Het is Zijn ontwerp, Zijn plan!

Maar... waarom, WAAROM???, moet er dan toch zoveel kwaad zijn binnen Gods plan? Zoveel leed en ellende? Kan dat nou echt niet op een andere manier? Martin Zender zei ooit: "Als zou blijken dat er nog een andere God was, dan zou ik onmiddellijk van provider veranderen." Zoveel moeite heeft hij met de wereldgeschiedenis. Maar hij zegt ook: "Ik heb er vrede mee, dat ik er geen vrede mee heb." Hij is ervan overtuigd dat God geen fouten maakt en dat alles meewerkt ten goede.

Maar dat is nog geen antwoord op die WAAROM??? vraag. Waarom zoveel kwaad, leed en ellende? Ik geloof dat er tenminste twee belangrijke redenen voor zijn. Het kwaad is er om Gods liefde en genade te kunnen onthullen. Hoe meer zonde, hoe overvloediger de genade. Verzin ik dat zelf? Nee, dat staat zwart op wit in Romeinen 5:20 (NBV-vertaling) - "**...maar waar de zonde toenam, werd ook de genade steeds overvloediger.**" Letterlijk vertaald staat er zelfs: "**Maar waar zonde toeneemt, overstijgt de genade.**" Dat wil zeggen: veel zonde? Nog veel meer genade!!

Een andere reden voor het vele, langdurige, steeds terugkerende kwaad in de wereld is, volgens mij, om de mensen nederig te houden, om hen duidelijk te maken dat zij in eigen kracht niet tot goede dingen in staat zijn en om te voorkomen dat zij later, bij het oordeel, tegen God (Christus) zouden kunnen zeggen: "Ja, maar U gaf ons ook niet de kans om het zelf op te lossen en van onze fouten te leren."

Ik geloof dat later, wanneer alle knieën zich voor Jezus gebogen hebben (tot eer van God de Vader) en de hele schepping met God verzoend is en God alles in allen is geworden, dat wij dan sprakeloos zullen staan van alle genade en heerlijkheid die God ons geschonken heeft.

Vaak hoor ik mensen zeggen dat we later antwoord zullen krijgen van God op al onze vragen. Daar geloof ik niks van. Ik geloof dat we later zo overdonderd zullen zijn door Gods liefde en genade, dat we helemaal geen vragen meer zullen hebben.

*****

www.pronk-stukjes.nl